

Zápis z obhajoby disertační práce

Student: Mgr. Jan Biederman
Datum narození: 28. 11. 1982
Identifikační číslo studenta: 24369846
Studijní program: historické vědy
Studijní obor: české dějiny

Název disertační práce: „Organizace a vybavení vojska v 15. století: paralelní vývoj ve Francii, Burgundsku a střední Evropě“

Jazyk práce: česky

Jazyk obhajoby: česky

Školitel: Prof. PhDr. Martin Nejedlý, Dr.

Oponenti: Prof. PhDr. Marie Bláhová, DrSc.; Prof. PhDr. Petr Čornej, DrSc.

Datum obhajoby: 25. 1. 2016

Místo obhajoby: FF UK Praha

Termín: řádný/~~opravný~~

Předseda komise: Prof. PhDr. Josef Žemlička, DrSc.

Členové komise: Prof. Lenka Bobková, Prof. Eduard Maur, Dr. Eva Doležalová, Doc. Marie Š. Koldinská, Dr. Petr Žákovský

Přítomní: dle prezenční listiny

14:06 Předseda komise prof. PhDr. Josef Žemlička, DrSc. zahájil obhajobu, představil sebe a přítomné členy komise a přítomné oponenty. Přítomným pak představil studenta.

14:08 Školitel seznámil přítomné stručně se svým hodnocením studentova studia a jeho disertační práce, které uvedl ve svém písemném vyjádření.

14:18 Student seznámil přítomné s tezemi své disertační práce. Sdělil zejména:

Práce je komparační záležitost mezi frankofonním a českým prostředím (termín střední Evropa je na místě, byly zohledněny analogie i z dalších okolních zemí). Téma doposud není zpracováno, zejména s ohledem na zásobování vojsk. Chybí specializovaná syntéza na dané téma, existují pouze dílčí studie či části věnované tomuto tématu v jiných obecnějších pracích.

Komparace byla zvolena i s ohledem na různé analogie mezi oběma prostředími, četnost konfliktů na obou stranách v průběhu 15. století. V obou částech Evropy probíhal souběžný, avšak na sobě nezávislý rozvoj palných zbraní. Práce je rozdělena tematicky nikoli

chronologicky. Pramenná základna sestávala z narativních i normativních pramenů, diplomatického materiálu a ikonografie (doplňkový charakter).

14:23 Oponent prof. Petr Čornej seznámil přítomné s hlavními body svého posudku a se závěrem, že **doporučuje** předloženou disertační práci k obhajobě. Položil studentovi tyto otázky:

- možnost využít více prameny české provenience (otázka obléhání Prahy 1420, exploatace kroniky Vavřince z Březové)

14:42 Oponent prof. Marie Bláhová (nepřítomna, posudek četl předseda komise, prof. Žemlička) seznámil přítomné s hlavními body svého posudku a se závěrem, že **doporučuje** předloženou disertační práci k obhajobě.

14:45 Student reagoval na vyjádření školitele a na jeho dotazy a příspěvky do diskuse:

Luk z Opavy je jedinečný svým dochováním, zejména konzervací materiálu, která je u dřeva velmi obtížná (analogie s nálezem luků v potopené lodi *Mary Rose*). Symbolická úloha dřeva měla jen sekundární význam, primární byly jeho vlastnosti. Otázka symbolického významu smrti (porovnání kontaktní boj – zásah palnou zbraní) je na místě, byť postupný rozvoj palných zbraní v 15. století toto postupně vyloučil. Na výtku, že akcentuje přímou analogii zbraní u ikonografických pramenů (Rajhradský oltář, Vyšebrodský oltář), ačkoli to nemuselo záviset na přímé zkušenosti malíře, J. Biederman odpověděl: Je to určité vodítko, zejména v česko-německém prostředí, kterou ten umělec viděl, ale nutno počítat s rezervou. Při absenci ekvivalentu se samozřejmě umělec mohl inspirovat i jinde.

14:55 Student reagoval na posudky oponentů a jejich položené otázky:

Řád Hájka z Hodětína a obléhání hradu Skála 1413: několik tezí datace řádu (1413, začátek nebo konec husitských válek?). J. Biederman se kloní k mladší dataci, k argumentům Hugo Tomana, čemuž nahrává sofistikovanost formulací. Řád odráží to pozdější realitu, akcentace a vliv předchozích vojenských řádů. Prof. Čornej namítl, že problém ovšem je v tom, že Hájek byl katolík a Zikmundův stoupenec, ale že celá otázka je záhadná. J. Biederman se domnívá, že řád mohl být sepsán v katolickém prostředí a být použit dodatečně pro najímání utrakvistických žoldnéřů po roce 1435.

Na výtku ohledně problematický termín *spanilé jízdy*, J. Biederman odpověděl, že by bylo lepší použít neutrálnější výraz *rejsa*.

Otázku Žižkovy výprava do Uher roku 1423 vidí prof. Čornej jako velmi problematickou: víme o tom z pramenů, jež byly sepsány až kolem roku 1500, Žižkovo jméno zde mělo dodávat váhu celému spisu a jeho autorovi. Zřejmě to bylo původně samostatně stojící a bylo to do celého spisu začleněno.

Problematická byla též otázka holdu, jenž v práci splynul s „násilným zásobováním“, ovšem mělo se o tom spíše samostatně pojednat.

Nadměrná spotřeba masa uvedená na jednom místě v práci musela být vztažena na vojáky pouze v určitém období. Případně se mohlo jednat o dávku pro celé kopí, jak navrhl prof. Bobková.

15:07 Předseda komise zahájil diskusi.

V následné diskusi vystoupil:

Prof. Maur se vyjádřil znovu k ikonografii zbraní: Spíše je dominantní přejímání motivů zahraničních v malbách (např. Holbein). Diskutované bylo též téma odlévání palných zbraní, u nás ve větším měřítku až od konce 16. století. J. Biederman uvedl, že vysoké pece na tavení rudy existovaly již v Burgundském Nizozemí od 60. let 15. století. Patrný je odliv specialistů v této době do oblasti Francie.

Prof. Bobková se dotkla tématu zásobování jídlem ve zhořeleckých útcích. Při jejich interpretaci zůstává otázka, zda to zásobování bylo na ten konkrétní den či na delší dobu.

Prof. Žemlička vznesl dotaz, kdy byla masově použita vozová hradba a kdy se tento systém přestal používat. J. Biederman odpověděl, že za Maxmiliána (bitva u Schönbergu), zřejmě ještě u Mohácse, v Polsku ještě celé 16. století. Došlo tedy k určitému fázovému posunu směrem na východ.

Dr. Doležalová se zeptala, zdali existovaly teoretické spisy o chovu koní pro válečné použití. J. Biederman odpověděl, že existovaly obecné veterinární spisy (Mistr Albram), ty však nebyly vojensky zaměřené. Ty se objevují až od 17. století. Diskutovaná byla též otázka délky a časových přesunů celých bojových těles. (prof. Žemlička).

Prof. Nejedlý nadhodil otázku, kdy bylo možné v Evropě vyrobit poprvé meč z damascénské oceli. J. Biederman odpověděl, že záleží na typu damascénského meče – původní recepturu či pracovní postup neznáme. Dr. Žákovský upřesnil, že nejstarší jsou z 12./13. století, ale pak mizí.

Ve 14. století se objevuje pouze u nožů i u nás, damaskové jádro má ovšem jen ozdobný charakter, nezvyšovalo kvalitu výrobu.

Prof. Nejedlého dále zajímalo, zdali existovalo embargo na některé typy zbraní v Evropě. J. Biederman uvedl, že zákazy tohoto typu nejsou doloženy, pouze pro vývoz strategické suroviny či využití palných zbraní.

15:34 Předseda komise ukončil samotnou obhajobu a komise zahájila neveřejné zasedání o klasifikaci obhajoby disertační práce.

Předseda komise seznámil studenta a přítomné s výsledkem obhajoby: pomocí hlasovacích lístků, počet členů komise 7 – přítomno členů komise 6 – kladných hlasů 6, záporných hlasů 0. Obhajoba disertační práce byla klasifikována „prospěl“.

Zapisovatel: Jaroslav Svátek

Jméno a podpis předsedy komise:

Prof. PhDr. Josef Žemlička, DrSc.

Další člen komise:

Praha, 26.1.2016